Ett problem.

(SAMUEL THE SEEKER)

AV UPTON SINCLAIR.

(Forts. fr. föreg. nr.)

SJÄTTE KAPITLET.

Bland fattiga arbetare.

Samuel gick in i en bagarbod, köpte sig en stor limpa och slog sig ned på en bänk på torget och slukade brödet till sista biten. Det var det billigaste han kunde hitta på, och kvantiteten var nu hufvudsaken.

Därnäst måste han skaffa sig ett rum öfver natten. Han hade ingen erfarenhet af hotell och natthärbärgen; han gick genom stadens arbetarkvarter och betraktade tveksamt husen. Slutligen såg han en kvinna stående i portgången till ett hus; det var en äldre kvinna, mycket mager och utarbetad, men snygg och ren och med vänligt ansikte. Han stannade därför.

"Förlåt", sade han, "inte kan ni säga mig, hvar jag kan få hyra ett rum?"

Kvinnan betraktade honom.

"För hur lång tid?" frågade hon.

"Jag vet inte säkert", sade han. "Jag behöfver det för en natt tills vidare, och får jag arbete, kan jag komma att behöfva det längre."

"Arbete i Lockmanville?" sade kvinnan.

"Ja, jag har blifvit lofvad ett", svarade han.

"Det kan inte finnas mycket arbete", sade hon. "Jag har två rum, som jag alltid brukat hyra ut", tillade hon, "men när glasbruket stängdes, flyttade mina hyresgäster. Och en af dem blef till på köpet skyldig mig tre dollars."

"Jag... jag kan inte betala synnerligen mycket", sade Samuel.

"Stig på," sade kvinnan; och han slog sig ned och berättade henne sin historia. Och hon berättade honom sin.

Mrs Stedman var hennes namn, och hennes man hade varit glasblåsare. Han hade god förtjänst, fem dollars om dagen under den bråda tiden. Men han hade sin arbetsplats framför en tank med hvitglödgat glas, och det tar hårdt på en människa. Och en dag, då det var förskräckligt varmt, fick han svindel och föll på en het slaggmassa och blef rysligt bränd i ansiktet. Han fördes till sjukhuset, där man tog ut ett öga på honom. Och för de sinas skull och därför att det led mot slutet af säsongen, återvände han för tidigt till arbetet, hans sår blef elakartat och slutligen dog han af blodförgiftning.

"Det är nu två år sedan", sade mrs Stedman. "Och jag fick ingen skadeersättning. Vi ha nätt och jämnt kunnat ta oss fram — det här året har varit värre än någonsin. Man kallar det kris. Det ser ut som alla fabriker blifvit stängda."

"Folk här måtte ha det rysligt svårt", sade Samuel.

"Jag har tre barn, flickor allesammans", sade mrs Stedman, "och inte mer än en är i den åldern att kunna arbeta. Det är Sophie. Hon är anställd vid bomullsfabriken, och den kom i gång igen först för en månad sedan. Det påstås, att den endast kommer att gå med half arbetstid hela året ut. Jag syr och hjälper folk med litet af hvarje, men det förslår inte långt."

Samuel glömde sina egna bekymmer, då han talade med denna kvinna. Hans anhöriga därhemma hade väl en gång varit fattiga, men aldrig hade de vetat af någon fattigdom som denna. Och här funnos hela gator fulla med folk, som lefde samma lif; de hade ständigt sin undergång för ögonen, de hade ingen annan utsikt än ett evigt slit, så länge krafterna stodo bi och det fanns något arbete.

Det öfverenskoms, att Samuel skulle betala henne trettiofem cents för kvällsvard, logi öfver natten och frukost dagen därpå. önskade han stanna längre, skulle han få full inackordering för fyra dollars i veckan, eller också få rummet ensamt för en dollar.

De två yngsta barnen kommo hem från skolan. Det var klena och småväxta flickor i snygga kläder, men så fulla med lappar, att det gjorde en ondt att se det. En kort stund efter kom äldsta dottern, Sophie.

Samuel ryckte till bestört, då han fick se henne. Han hade nyss hört, att hon arbetade i bomullsfabriken och var familjens stöd, och han föreställde sig en kraftig ung kvinna, sådan som han hade sett därhemma. I stället såg han framför sig en svag och bräcklig barnunge, knappast större än de andra. Sophie var tretton år, såsom han fick veta sedan, men i hans tycke såg hon icke ut att vara tio. Han var allvarlig och afmätt i sina rörelser och betraktade uppmärksamt den främmande med ett par mycket stora, bruna ögon.

"Det här är Samuel Prescott", sade modern. "Han kommer att ligga här öfver natten och kanske att inackordera sig hos oss."

Sophie hälsade på honom och tog därpå halsduken af hufvudet och slog sig ned i ett hörn. Gossen trodde, att det var blyghet hos henne, men han märkte sedan, att det var trötthet. Flickan stödde, så ofta hon kunde, hufvudet mot handen, och hon gjorde ingenting utan att vara tvungen därtill.

Tidigt morgonen därpå infann Samuel sig, frisk och kry, i krogen till stort nöje för sin vän Finnegan. Han lade sig ned på alla fyra och gaf lokalen en skurning sådan, att den aldrig varit med om maken, sedan huset bygdes. I utbyte bjöd Finnegan honom på frukost, som han slutligen tog emot, emedan han därigenom skulle behöfva äta så mycket mindre hos Stedmans.

Professor Stewart hade icke bestämt något klockslag för det besök, hvartill han inbjudit Samuel, utan endast bedt honom komma på morgonen. Han bodde i den förnäma stadsdelen på andra sidan bron, och Samuel stod utanför hans dörr strax före åtta.

Af tjänsteflickan, som kom och öppnade, fick han veta, att professorn helt oväntat måst resa till New York och trodde sig kunna vara tillbaka i öfvermorgon.

Samuel vände om hem alldeles förvirrad. Han hade nu fått en ny inblick i hur föga världen intresserade sig för honom. Antagligen hade den store mannen alldeles glömt bort honom.

Det fanns ingenting annat att göra än att vänta, och under tiden utgjordes hela hans kassa af sextio cents. Han kunde icke stanna hos mrs Stedman, så mycket var säkert. Men då han meddelade henne detta, återkom hon till ett förslag, som han hade gjort henne. Det fanns bakom huset några kvadratmeter mark, som egentligen endast utgjorde en skräpplats, dit man kastade gamla bleckburkar och dylikt. Om han gräfde upp denna jord och sådde litet trädgårdsfrö där, så skulle han under tiden få bo och äta fritt hos henne. Alltså tog Samuel itu med detta arbete af alla krafter, sedan han lånat sig en spade.

Två dagar, tre dagar gingo, och ännu hade icke professorn kommit hem. Det var lördag afton, och Samuel satt på förstubron och hvilade efter ett hårdt dagsverke. Bredvid honom satt Sophie och lutade sig med tillslutna ögon mot husväggen. Aftonen var varm och vacker, och dess stilla frid smög sig småningom öfver henne. Och så gaf hon slutligen Samuel en liten inblick i sitt inre lif.

"Tycker ni om musik?" frågade hon.

"Ja mycket", svarade han.

"Det göra inte alla", anmärkte hon. "Jag menar verklig musik, sådan som Fredrik spelar."

"Jag vet inte", sade Samuel. "Hvem är Fredrik?"

"Det är en vän till mig", svarade Sophie, "en tysk gosse. Hans far är mönsterritare vid mattfabriken. Fredrik spelar fiol."

"Det skulle vara roligt att få höra honom", sade han.

"Jag ska' ta er med dit", föreslog hon. "Jag går vanligtvis och hälsar på dem på söndag eftermiddag. Det är den enda tid jag har."

Alltså lärde Samuel följande dag känna familjen Bremer. Deras hus låg litet längre utåt landet, omgifvet af några träd och en blomrabatt. Men huset var icke stort och upptogs fullt af en familj på föräldrar och nio barn. Johan, fadern, var en stor och grof karl med blomstrande ansikte och borstlikt hår. Han var brännmärkt i staden, emedan han kallade sig "socialist"; men det förstod inte Samuel sig på. Hans hustru var ett litet pyre till kvinna, med krafterna alldeles utsugna af sina nio barnsängar. Mest intresserade Samuel sig för Fredrik, som spelade fiol; det var en blek gosse på femton år, med svärmiskt utseende, krusigt hår och vackra ögon.

Familjen Bremer ägnade sig med ifver och allvar åt musiken. Fadern spelade piano och den näst Fredrik äldsta sonen arbetade med sin violincell; när de spelade, voro alla familjemedlemmarna samlade i dagligrummet, äfven smattingarna, och sutto där rundögda och tysta.

Samuel kände till några "patriotiska sånger", en hel mängd psalmer samt några melodier, som man ibland fick höra vid danstillställningar på landet. Men en musik sådan, som den han hörde här, var någonting nytt och uppenbarade känslolifvet på ett sätt, hvarom han icke haft någon aning. Han lyssnade hänryckt af beundran och bäfvan.

Han kunde icke låta bli att ge uttryck åt sin djupa rörelse till stor förtjusning för familjen Bremer, som längtade efter förståelse här på denna ensliga plats. Hans sympati gaf deras ifver vingar, de spelade hela eftermiddagen och därpå bad Johan dem stanna och äta kvällsvard, så att man skulle få fortsätta sedan.

"Ni borde ha blifvit musiker", sade han till Samuel. "Ni är född till det."

Man fick en kvällsvard, som Samuel icke haft maken till nu under någon tid. Efter kvällsvarden spelade Fredrik en ännu underbarare musik, och Samuel fick en ny inblick i familjens lif och i den vilda, förfärliga längtan, som utgöt sig i Fredriks toner. Fadern var godmodig och sentimental men hade förfallit i plumphet; modern var utsliten af bekymmer för sin talrika afkomma, och under allt detta tryck ropade gossens själ ursinnigt efter lif.

Handeln fordrade en oändlig mångfald af mönster för mattor, och Johan Bremer stod dagen i ända framför ett stort pappark märkt med små numrerade fyrkantar, på hvilka han målade med många färger. Han erhöll för detta trettio dollars i veckan och hans son fick tolf dollars som hans medhjälpare; han målade i samma färger på alla fyrkanter med vissa nummer och kompletterade på detta sätt ett symmetriskt mönster. Det var ett mycket bra arbete, och Johan uppmanade sin son att ägna all sin energi åt utarbetandet af nya mönster. Men gossen afskydde alltsamman, han tänkte endast på sin musik. Och hans musik betydde för honom icke sentimentalt drömmande, utan ett lidelsefullt grepp i det oändliga, en kamp för befrielse från denna världens träldom. På samma sätt hade Johan själf varit i sin ungdom, då han blef en revolutionär, innan ännu öl och god mat och huslighet hade tamt honom.

Ingen yttrade ett ord om detta. Det låg alltsamman i spelet. Och emellanåt smög Samuel en blick kring rummet och upptäckte ännu en själs tragedi. Äfven Sophie insöp musiken, det hade sakta bredt sig lif öfver hennes ansikte, hennes andhämtning var hastig och hård och emellanåt torkade hon i smyg bort en tår.

Sedan, under hemvägen, sade hon till Samuel:

"Jag vet inte, om det är bra för mig att höra på musik så där."

"Hvarför inte?" frågade han. "Om det gör er lycklig."

"Men det gör mig olycklig efteråt. Det kommer mig att längta efter saker. Jag blir så orolig, och då jag beger mig till fabriken igen, känns det så mycket hårdare."

"Hvad gör ni i fabriken?" frågade Samuel.

"Jag är hvad man kallar en bobinflicka, jag lindar tråd kring bobinerna, när de ä' tomma."

"Är det ett mycket hårdt arbete?"

"Nej, det är det inte, som ni väl kan förstå. Men man måste stå hela dagen, och det är att ständigt göra om samma sak, oupphörligt detsamma dagen i ända. Man blir slö, ser ni, man tänker aldrig på någonting. Och så är luften full af damm och dån af maskinen. Man blir van vid det, men jag är säker på att det är skadligt."

De gingo en stund under tystnad.

"Tycker ni om att inbilla er saker?" sade därpå Sophie plötsligt.

"Ja", sade han.

"Det gjorde jag också förr", sade hon, "när jag var yngre."

Det föreföll Samuel så egendomligt, att denna lilla flickunge alltid talade om sig själf som gammal.

"Hvarför gör ni det inte nu då?" frågade han.

"Jag är för trött, skulle jag tro. Men jag har en mängd bilder i mitt rum, som jag klippt ur tidskrifter, som folk gifvit mig. Bilder af vackra saker, fåglar och blommor och gamla slott och fina damer och herrar. Jag brukade hitta på historier om dem och inbilla mig, att jag var där och att alla möjliga vackra saker hände mig. Har ni lust att se mina taflor?"

"Ja, det skulle vara roligt", sade Samuel.

"Jag tänker på sådana saker, när jag hör på Fredrik. Jag har en bild af den tappra riddaren sir Galahad; han är mycket vacker och han står vid sin hästs hufvud med svärd i hand. Jag brukade drömma, att någon som han skulle komma och föra bort mig till en plats, där det inte finns några fabriker. Men jag tänker det tjänar ingenting till nu längre."

"Hvarför det?" frågade Samuel.

"Det är för sent. Det är något fel med mig. Jag säger aldrig någonting, därför att det skulle göra mamma så olycklig; men jag känner mig numera alltid trött och har ständigt hufvudvärk. Jag är så sömnig, men när jag lägger mig, kan jag ändå inte sofva — jag hör oupphörligt fabrikens buller."

"Åh!" utropade Samuel ofrivilligt.

"Jag bryr mig inte så mycket om det", sade barnet. "Det finns inte någon hjälp, så att det tjänar ingenting till att lägga det på sinnet. Det är bara då jag hör Fredrik spela — ack då blir jag så upprörd!"

De gingo åter en stund tysta.

"Han är mycket olycklig", sade hon slutligen.

"Jag antar det", svarade Samuel. "Säg mig, frågade han plötsligt, "finns det inte något annat arbete, som ni kunde göra?"

"Hvad skulle det vara? Jag är inte tillräckligt stark för hårdt arbete. Och hvar skulle jag kunna förtjäna tre dollars i veckan?"

"Är det hvad man betalar er?"

"Ja — det vill säga, när det arbetas med hel tid."

Samuel gick tyst under den återstående delen af hemvägen och tänkte icke mera på musikens njutningar.

SJUNDE KAPITLET.

Hos professor Stewart.

På måndag morgon fann Samuel professor Stewart hemkommen, och han satt i den store mannens skrifrum och väntade, medan denne åt frukost.

Det var ett stort rum, med fullpackade bokhyllor utefter alla väggarna; midt i rummet stod ett stort skrifbord, betäckt af böcker och papper. Samuel hade aldrig drömt om att det fanns så mycket böcker i världen, och han satt och stirrade omkring sig med bäfvan och kände, att han här hade kommit till vetandets hemvist!

Det var så Samuels sätt. Både genom natur och uppfostran hade han djup respekt för all auktoritet. Han trodde på lagens majestät; det var därför som det hade varit ett så förfärligt hårdt slag för honom att bli häktad och insatt i fängelse. Han tänkte på kyrkan som en gudomlig inrättning, hvars tjänare voro satta till herdar öfver folket. Här uppe på höjderna låg det stora universitetet, ett lärdomens tempel; och denna professor var en, som hade utkorats af maktens innehafvare och blifvit utsedd till en af deras präster. Alltså kände Samuel sig djupt tacksam för den artighet, som visats honom, och var beredd att plocka upp hvilka småsmulor som hälst af goda råd, man kunde låta falla.

"Ja visst", sade professorn och torkade glasögonen med sin silkesnäsduk. "Samuel... låt mig se... Samuel..."

"Prescott, sir."

"Så var det ja — Samuel Prescott. Nå, hur har ni nu haft det?"

"Jag tackar, mycket bra, sir."

"Det var min mening att lämna en hälsning för er räkning, men jag kom att glömma det. Jag hade så mycket att tänka på i afresans brådska. Jag ... jag hoppas, att ni inte väntat på mig."

"Jag hade ingenting annat att göra", sade Samuel.

"Förhållandet är", sade professorn, "att jag är rädd för att inte kunna göra för er hvad jag tänkt mig."

Samuels hjärta upphörde nästan att slå.

"Det var så, ser ni", sade professorn något förlägen, "att min syster behöfde en karl för att se efter hennes egendom, men så fick jag veta, att hon redan hade anställt en."

Det blef tyst ett ögonblick. Samuel satt bara och stirrade.

"Som karlen är till belåtenhet, förstår ni, kan hon ju inte gärna afskeda honom."

Samuel satt fortfarande och stirrade, stum af bestörtning och ängslan.

"Det gör mig mycket ondt", sade professorn, "det behöfver jag nog inte tala om. Men jag vet inte någon annan plats."

"Men hvad ska' jag ta mig till?" utbrast Samuel.

"Det är verkligen högst ledsamt", anmärkte professorn.

Det blef tyst igen.

"Professor Stewart", sade Samuel med låg röst, "hvad ska' en människa göra, då hon är utan arbete och svälter."

"Gud allena vet!" sade professorn.

Och det blef tyst igen. Samuel kunde ha sagt detta själf, han hade den ytterligaste tro på Gud.

Ögonblicket därpå tycktes professorn själf inse, att hans svar var olämpligt.

"Det råder, ser ni", fortfor han, "här i Lockmanville ett alldeles särskildt förhållande. Det gjordes af några kapitalstarka personer ett försök att slå under sig hela glasindustrien, det hade till följd byggandet af för många glasbruk, och så blef det öfverproduktion. Dessutom har man nyss uppfunnit en maskin, som blåser lika många buteljer som ett dussin människor."

"Men hvad ska' då människorna göra?" frågade Samuel.

"Saken ordnar sig själf till sist. Människorna få ägna sig åt något annat yrke."

"Men så ha vi bomullsfabrikerna, de arbeta ju också med half tid."

"Ja, det fanns för många bomullsfabriker."

"Men på det sättet blir det ju till sist för mycket af allting", anmärkte Samuel.

"Ja, ditåt sträfvar det", sade professorn. "Naturligtvis inverka de utländska marknaderna; men svårigheten ligger i verkligheten mycket djupare."

Professor Stewart tystnade, betraktade Samuel och undrade kanske om han icke kastade bort sin lärdom på honom. Men ynglingen syntes mycket intresserad, upprörd till och med.

"De flästa af våra statsekonomer sticka gärna under stol med sanningen", sade professorn, "men förhållandet är verkligen, att det finns för många människor."

Samuel ryckte till. Det var just den förskräckliga misstanke, som börjat forma sig hos honom själf.

"Det finns en lag", sade den andre, "som tydligt framhölls af Malthus, att nämligen befolkningen oupphörligt sträfvar till att öfverstiga näringstillgången. Och då måste den öfvertaliga befolkningen bortskaffas."

"Jag förstår", sade Samuel slagen med bäfvan. "Men är det inte väl hårdt?"

"Det tycks så — för individen. För släktet är det i verkligheten den största välgärning. Det är lifsprocessen."

"Var god och förklara det för mig", syntes Samuels blick säga.

"Om ni betraktar naturen", fortfor professorn, "finner ni, att den alltid frambringar många fler individer än som kunna nå mognad. Laxen lägger miljoner ägg, tusentals unga träd gro i hvarje snår. Och dessa individer sträfva att få lefva, och fortbestå göra de, som äro starkast och mest passande att möta lifvets villkor. Och alldeles samma sak gäller äfven för människan, det finns inte något annat sätt, hvarpå släktet kunde förbättras eller ens hållas vid sin nuvarande måttstock. De, som duka under, uppoffras till släktets bästa."

Nu var förhållandet, hur besynnerligt det än må synas, att Samuel aldrig förr hade hört frasen om "de mest passande individernas och arternas fortfarande bestånd." Det "naturliga urvalet" var någonting för honom alldeles främmande. Och han lefde ännu trots den erfarenhet, som den tänkande världen hade gjort för femtio eller sextio år sedan. Hvilken underbar allmängiltighet låg det icke i denna lära! öfver hvilket väldigt lifsområde den sträckte sig! Och hur tydlig och klar den syntes! Man kunde tänka sig hundra saker, fullkomligt välbekanta, som passade in på den. Kampen för tillvaron! De mest passande individernas och arternas fortbestånd!

För några dagar sedan hade Samuel upptäckt musiken. Nu höll han på och upptäckte vetenskapen. Hvilken utomordentlig sak var icke det mänskliga förståndet, som kunde ta alla de oändligt omväxlande lifsförhållandena och tyda dem med en enda ofantlig lags termer!

Samuel kände sig alldeles upphetsad af denna uppenbarelse.

"Jag förstår", sade han gång på gång, "jag förstår!"

"Det är lifvets lag", sade professorn. "Ingen undgår den."

"Då gäller det", sade Samuel, "att när vi försöka ändra sakerna, till exempel när vi öfva barmhärtighet, handla vi mot naturen och göra i verkligheten sakerna värre".

"Just så", svarade professorn.

Samuel drog en djup suck. Hur enkelt var icke problemet, då man hade sett det i vetenskapens ljus! Här hade han bråkat och pinat sin hjärna öfver saken, och hela tiden hade han varit i naturens hand, och allt hvad han behöfde göra var att ligga på rygg och låta naturen lösa problemet.

"Naturen begår inga misstag", sade professor Stewart.

Naturligtvis blef i denna nya belysning Samuels egen sak klar.

"De, som äro utan arbete, äro de, som misslyckats i kampen", sade han.

"Alldeles", sade professorn.

"Och det är emedan de inte äro passande."

"Alldeles", sade professorn åter. "Som Herbert Spencer uttrycker sig: 'Oförmågan att vinna byte måste anses som ett ledningens misslyckande att nå sitt ideal'. Och naturligtvis är i ett industriellt samhälle 'byte' liktydigt med arbete."

"Hvem är Herbert Spencer?" frågade Samuel.

"Han erkännes som auktoritet i sådana saker", svarade professorn.

"Och vidare", menade Samuel, "måste de, som ha arbete, vara de passande. Och de mycket rika, de, som förtjäna miljoner på miljoner — de ä' de mest passande af alla."

"Hm... ja", sade professorn.

"Och det gör naturligtvis min sak klar — jag är utan arbete, alltså måste jag dö".

Professorn betraktade Samuel skarpt. Men det var omöjligt att misstaga sig på gossens frimodiga uppriktighet. Han hade ingen tanke på sig själf — han höll på och upptäckte lifvets lagar.

"Jag är så glad öfver att ni förklarat det för mig", fortfor han. "Men alla de tusentals människor, som svälta ihjäl, borde också få höra det".

"Hvad skulle det tjäna till?"

"Kors, de borde lära sig förstå. De få lida, och det förefaller dem gagnlöst och dumt. Men om ni förklarade för dem, att de uppoffras för släktets bästa — kan ni inte förstå, hvilken skillnad det skulle bli?"

"Jag tror inte de skulle ta den förklaringen så särdeles vänligt", sade professorn med ett svagt försök att le.

"Hvarför inte?" frågade Samuel.

"Skulle det inte låta en smula hycklande, så att säga, då det kom från en människa, som har lyckats?"

"Inte det minsta! Om ni lyckats, så har ni varit berättigad till det. Är det inte så?"

"Jo, jag hoppas det."

"Ni har arbete..." började Samuel. "Jag vet inte hur en professor får sitt arbete, men jag förmodar, att de män, som skapa stora rikedomar — de, som ä' klokast och bäst af alla — ge pengar till universiteten, eller hur?"

"Ja", sade professor Stewart.

"Och så förmodar jag, att det är de, som valt er?"

Åter kastade professorn en misstänksam blick på den frågande.

"Hm... saken kan framställas så."

"Nå, då är det er rättighet att undervisa; det kunde ni ju förklara. Och så kunde ni säga till de där människorna: 'Ni ä' för många, ni behöfvas inte, ni måste skaffas bort'."

Men professorn bara skakade på hufvudet.

"Nej, det duger inte", sade han.

Samuel funderade som vanligt och förstod plötsligt.

"Jag begriper!" utbrast han. "Hvad som behöfs, är handling".

"Handling?"

"Ja — det tillkommer oss, som ä' slagna, att undervisa det med vårt lif. Det är ett slags väckelse, som behöfs, förstår ni!"

"Nej, jag kan inte se hvarför det skulle behöfvas", sade professorn skrattande och intresserad mot sin vilja.

"Det är därför att ni inte tillhör oss!" utropade Samuel häftigt. "Ingen annan kan förstå det — ingen! Det är en lätt sak att vara en af dem, som lyckats i lifvet. Ni har ett trefligt hem och fullt upp med mat och allting. Men när man misslyckats, när man är riktigt grundstukad och utmotad, då måste man bära svält och köld och sjukdom. Och det är en sorg och fruktan och förtviflan — ja, ni kan inte tänka er det! Jag har gjort bekantskap med en liten flicka i den här sta'n. Hon arbetar i bomullsfabriken, och den har tagit lifvet af henne bit för bit, kropp och själ. Och trots detta kan hon nu bara få halft dagsarbete, och hennes mor söker försörja småbarnen genom att sy, och de hålla allihop på att sakta svälta ihjäl. Och det är så, därför att ni inte kommer och säger dem sanningen ärligt, därför att ni inte säger till dem: 'Världen är för full, och hni måste ge er i väg, så att det blir någon utsikt för oss.' Jag kan inte förstå hur ni, som bor hr uppe på höjderna, kan ha något nöje, då sådana saker fortgå på annat håll!"

"Hm — nej", sade professor Stewart, och han såg skarpt på Samuel och rynkade ögonbrynen och kunde omöjligt afgöra med säkerhet, antingen han borde känna sig road, rörd eller sårad

Hvad Samuel angick, insåg han, att han nu var färdig med professorn. Professorn hade lärt honom allt hvad han hade att lära honom. Han, professorn, begrep verkligen inte denna sak ett dugg: det var därför, att han tillhörde den andra världen, de lyckliga och "passande" människornas värld. De hade säkerligen sina egna problem att lösa!

Denna brist på riktig uppfattning blef fullkomligt klar genom professorns nästa yttrande.

"Det gör mig ondt att ha narrat er", sade han. "Men kunde lita pengar hjälpa er..."

"Nej", sade Samuel raskt. "Ni får inte erbjuda pengar. Hur kan det vara rätt? Det vore ju barmhärtighet."

"Hm!" sade professorn. "Ja. Men — kunde ni inte gå ut i köket och få lite mat?"

"Men hvarför uppskjuta saker?" utropade Samuel häftigt. "Om jag ska' gå ut och predika den nya lära jag nu börjar med?"

"Men ni kan inte predika särdeles länge på fastande mage", invände professorn.

Hvarpå Samuel svarade:

"Predikandet ska' ske genom handling."

Därpå gick han, och professor Stewart återvände till sitt skrifbord, på hvilket låg det digra manuskriptet till hans monumentala verk med titel: Hjälpmetoder. En teori och ett program. Några manuskriptblad lågo framför honom; det öfversta hade öfverskriften: Sextiondeförsta kapitlet. — Arbetslösshet och social ansvarighet.

Och professor Stewart satt framför denna titel och stirrade och stirrade.

(Forts.)

Vänlig kritik. Målaren: — Nå hvad tycker du om den här duken?

Vännen: — Jo, den är nog bra, antar jag. Jag kan bara inte se den för all färgen, som du smetat på.

SANOL BOTAR GALLSTEN,
njur- och blåssjukdomar, pris $1. Sanol anti-diabets botar diabetes. Sanol blodalstrare, förnyar edert blod. Sanol dyspepsia salt för magsjukdomar. Konsultation fritt. Medicinsk undersökning efter öfverenskommelse. Sanol. Tel. Sher. 4029, 465 Portage Ave., Winnipeg.

Edmonton, Alberta.

ROBERTSON, MACDONALD & WINKLER
Harry H. Robertson, J. M. Macdonald, Gordon E. Winkler.
Telefoner 1810, 1822.
ADVOKATER, JURIDISKA OMBUD, NOTARIER ETC.
PÄNGAR ATT LÅNA.
Bank of British North America Bldg.
Edmonton, Alta.

JACKSON BROS.
Juvelerare och diamanthandlare.
9962 Jasper Ave., E., Edmonton, Alta.
Telefon 1747.
Klockor, slipadt glas, porslin, silfversaker, konstnärliga artiklar, skrifmaterialier etc. Giftermålslicense utfärdas.
Speciell uppmärksamhet gifvas postorderkunder. Ur- och juvelreparation.

DR. J. J. McDONELL
LÄKARE.
Speciell uppmärksamhet gifvas patienter utanför staden.
720 First street, Edmonton, Alta.

HUFVUDVÄRK orsakas af ansträngning af ögonen. Lämpliga glasögon borttager ansträngningen och förebygger hufvudvärk. Konsultera
MRS. C. J. MEADOWS
OPTOMETRIST
10232 Jasper Avenue, Edmonton, Alta.

Vi sälja alla sorters
FÄRSK FISK
Orders från landsbygden gifvas speciell uppmärksamhet.
SCANDINAVIAN FISH CO.
101 City Market. Stånd 3.
Edmonton, Alta.

TANDLÄKARE
DR. FRANK HUGHES
(Förut i Galt, Ont.)
Suite 10 & 11 Credit Fencier Bldg.
Telefon 2287 Edmonton, Alta.

MALCOLM M. CHARLESON
ADVOKAT.
Dominion Bldg., Edmonton, Alta.
Telefon 9207.
Det Kungl. norska vice konsulatet för Alberta.

Det betalar sig att handla med
DET SKANDINAVISKA APOTEKET
Recept expedieras snabbt.
THE EAGLE PHARMACY
Hörn. Jasper Ave. och Rice St., Edmonton, Alta.
Speciell uppmärksamhet gifvas postorder.

Män! Rådfråga Dr. Leigh Co.,
den gamla pålitliga svenska läkareanstalten för skicklig och samvetsgrann läkarehjälp, och experimentera icke med patentmediciner, profbehandlingar eller elektriska bälten. Dr. Leigh har gjort privata, nervösa och kroniska sjukdomar till specialitet och har under sin 30-åriga praktik i Chicago behandlat och botat hvarje tänkbar form af dessa sjukdomar, af hvilka många kroniska fall af andra läkare förklarats hopplösa.

Dr. L. K. Leigh.

Unga Män! Förlora aldrig hoppet om att återvinna Er förlorade hälsa och mannakraft, ty vi kunna bota Eder. Sjukdomar i systemet, förorsakade genom ungdomligt oförstånd och synder, såsom nervositet, hjärtklappning, smärtor i ryggen, förlust af lifskraft, matthet, hufvudvärk, sömnlöshet, dålig matsmältning och liknande lidanden botas fort och billigt i djupaste hemlighet genom de nyaste och mest pålitliga metoder.

Njur- och blåssjukdomar, blod- och hudsjukdomar, bröst- och magåkommor, nervös svaghet, striktur, åderbråck, snart sagdt alla sjukdomar hos män, behandlas och botas enligt snabba, säkra och vetenskapliga metoder. Ni kan lita på ärlig behandling samt de bästa mediciner och behandlingssätt, och vårt arvode är så rimligt, att alla kunna draga nytta af vår hjälp. Absolut tystlåtenhet garanteras. Rådfrågning, personligen, genom bref eller fråglista, är alldeles kostnadsfritt.

Värdefull Rådgifvare Fritt

"GODA RÅD," den berömda svenska boken, som Dr. Leigh skrifvit och som behandlar de flesta sjukdomar hos män, ungdomssynder och deras följder samt lifvets hemligheter och äktenskapet etc., borde läsas af män i alla åldrar. Boken, jämte fråglista, sändes alldeles gratis och portofritt i förseglade omslag till alla, som insända namn och adress till

DR. L. K. LEIGH, 177 No, State Street, B 14, Chicago, Ill.

MAN KAN SPARA ENERGI OCH HUMÖR GENOM ATT ENDAS TANVÄNDA

Eddy's tändstickor

De förbli icke otända om de rätt strykas — hvarje sticka är en tändsticka — och hvarje tändsticka är ett

OFARLIGT, SÄKERT LJUS.

En kärkommen hälsning till GAMLA LANDET

kan ni sända edra släktingar och vänner i Sverige genom att för dem prenumerera på Svenska Canada-Tidningen, som till Sverige kostar endast $2.00 om året.

Ni kan vara förvissad om, att edra kära därhemma skola glädja sig öfver denna lilla uppmärksamhet från eder sida. De skola med största intresse taga del af allt, som rör det land, där ni bor och förtjänar edert uppehälle. De skola äfven finna nöje i den utvalda läsning, som Svenska Canada-Tidningen bjuder sina prenumeranter.

DRÖJ ICKE! Insänd $2.00 idag, så skola vi ombesörja, att någon af edra släktingar eller vänner regelbundet får en hälsning från eder i form af Svenska Canada-Tidningen.

Uppgif namn och adress tydligt!

Svenska Canada-Tidningen
325 LOGAN AVENUE, WINNIPEG, MAN.